

Betænkning afgivet af Beskæftigelsesudvalget den 20. maj 2020

Betænkning

over

Forslag til folketingsbeslutning om fjernelse af gensidig forsørgerpligt for alle

(borgerforslag)

[af Peter Skaarup (DF), Sofie Carsten Nielsen (RV), Karsten Hønge (SF), Pernille Skipper (EL), Mai Mercado (KF), Rasmus Nordqvist (ALT), Pernille Vermund (NB), Ole Birk Olesen (LA) og Aaja Chemnitz Larsen (IA)]

1. Ændringsforslag

Enhedslistens og Alternativets medlemmer af udvalget har stillet 4 ændringsforslag til beslutningsforslaget.

2. Indstillinger

Et *flertal* i udvalget (S, V, RV, KF og LA) indstiller beslutningsforslag til *forkastelse*. Flertallet vil stemme imod de stillede ændringsforslag.

Et *mindretal* i udvalget (DF og NB) vil redegøre for sin stilling til beslutningsforslaget ved 2. behandling. Mindretallet vil stemme hverken for eller imod de stillede ændringsforslag.

Et *andet mindretal* i udvalget (EL og ALT) indstiller beslutningsforslaget til *vedtagelse* med de stillede ændringsforslag.

Et *tredje mindretal* i udvalget (SF) vil stemme hverken for eller imod beslutningsforslaget og de stillede ændringsforslag.

Inuit Ataqatigiit, Siumut, Sambandsflokkurin og Javnaðarflokkurin havde ved betænkningssagens afgivelse ikke medlemmer i udvalget og dermed ikke adgang til at komme med indstillinger eller politiske bemærkninger i betænkningen.

En oversigt over Folketingets sammensætning er optrykt i betænkningen.

3. Politiske bemærkninger

Socialistisk Folkeparti

Der har været en stor uklarhed om rækkevidden af borgerforslagets formål – betyder det, at gifte/samlevende pensionister skal have samme ydelse som enlige, eller betyder det, at deres ydelse ikke som i dag må afhænge af partnerens indkomst? På grund af uklarheden kan SF ikke støtte forslaget, som det ligger. SF har dog længe ment, at der er behov

for at se på modregningen for partneres indkomst, og har konkret foreslået at starte med at fjerne ægtefælleindkomstafhængigheden for førtidspensionister. Selv hvis man indregner dynamiske effekter, kræver det finansiering. SF foreslår en gradvis udfasning: I dag starter modregningen allerede, når en førtidspensionists partner har en beskeden indkomst. SF ønsker som en start, at fribeløbet hæves, indtil ægtefælleindkomstaffhængigheden for førtidspensionister er bortfaldet. For folkepensionister er problemstillingen sværere, fordi nogle – også fattige – pensionister vil tabe på, at ægtefælleindkomstaffhængigheden fjernes. Ændringer her kræver derfor en nærmere analyse.

Enhedslisten og Alternativet

Enhedslistens og Alternativets medlemmer af udvalget indstiller beslutningsforslaget til vedtagelse med de stillede ændringsforslag. Det gør EL og ALT, fordi gensidig forsørgerpligt resulterer i store menneskelige omkostninger og store økonomiske omkostninger for samfundet. Derfor billiger EL og ALT, at borgere har samlet underskrifter nok til at få en afskaffelse af gensidig forsørgerpligt for pensionister og førtidspensionister behandlet i Folketinget.

EL og ALT noterer sig, at borgerforslaget om fjernelse af gensidig forsørgerpligt fejlagtigt blev debatteret på et forkert grundlag ved 1. behandling i Folketinget. Politikerne i Folketingssalen fik indtryk af, at det ville koste 12,3 mia. kr. at fjerne den gensidige forsørgerpligt for pensionister og førtidspensionister. Den faktiske udgift ved at fjerne gensidig forsørgerpligt for pensionister og førtidspensionister er ifølge Finansministeriets beregninger 460 mio. kr. om året. EL og ALT støtter beslutningsforslaget, da udgiften hertil formentlig har en størrelse, der i høj grad kan finansieres af dynamiske effekter.

De dynamiske effekter har form af afledte besparelser inden for en lang række områder som resultat af ophævelse af den gensidige forsørgerpligt, f.eks.:

- Besparelser på den omfattende administration og kontrol, det kræver at lave løbende udregninger på individuelle familiers indkomst.
- Besparelser på de sociale budgetter i forhold til hjemløshed, når mennesker flytter sammen og derved frigør boliger, der kan bruges til hjemløse.
- Besparelser på de sociale budgetter, når mennesker får råd til at flytte sammen og derved undgår ensomhed, der koster 8 mia. kr. om året.
- Besparelser på hjemmehjælp og hjemmepleje.

Samtidig regner Finansministeriet med, at arbejdsudbudet ved ophævelse af gensidig forsørgerpligt vil øges med 875 årsværk. EL og ALT vil via dette beslutningsforslag pålægge regeringen at udregne alle nævnte og øvrige dynamiske udgifter til finansiering af afskaffelse af gensidig forsørgerpligt og finde den eventuelle restfinansiering.

EL og ALT bemærker også, at der har været uklarhed omkring, hvordan borgerforslaget skulle forstås, og denne uklarhed har været nævnt som årsag til, at debatten om afskaffelse af gensidig forsørgerpligt har været uklar og forvirrende. Her foreslår EL og ALT, at det relevante ministerium, i tilfælde af at der er uklarhed om fortolkning af et borgerforslag, i fremtiden tager ansvar for at henvende sig til forslagsstillerne for at få forslaget præciseret.

EL og ALT vil, indtil der foreligger forslag fra den igangværende ydelseskommision, fremsætte ændringsforslag til øjeblikkelig effektivering alene for fjernelse af ydelsesnedsættelse/aftrapning på grund af ægtefælleafhængighed/sampilsform gældende for folke- og førtidspensionister uanset egen eller ægtefælle/samlevers indkomst.

Ændringsforslagene skal gøre op med begrebsforvirring og målrette forslaget til de borgere, som beslutningsforslaget hovedsagelig sigter efter, nemlig således at reglerne om folke- og førtidspensionisters ydelsesnedsættelse på grund af egen eller livsledsagers indkomst fjernes.

4. Ændringsforslag med bemærkninger

Ændringsforslag

Af et *mindretal* (EL og ALT):

Til teksten

1) Ordene »den gensidige forsørgerpligt« ændres til: »ægtefælleafhængighed og ydelsesnedsættelse«.

[Præcisering af borgerforslaget]

2) Ordene »Alle regler om gensidig forsørgerpligt« ændres til: »Alle regler om ægtefælleafhængighed og ydelsesnedsættelse«.

[Præcisering af borgerforslaget]

3) Ordene »Lovgivningen om gensidig forsørgerpligt« ændres til: »Loven om ægtefælleafhængighed og ydelsesnedsættelse«.

[Præcisering af borgerforslaget]

4) Ordene »Loven blev ændret for kontanthjælpsmodtagere« ændres til: »Lignende principper blev ændret for kontanthjælpsmodtagere«.

[Præcisering af borgerforslaget]

Bemærkninger

Til nr. 1-4

Ændringsforslagene gør op med begrebsforvirring og målretter, forslaget mod de borgerne, som beslutningsforslaget hovedsagelig sigter efter, nemlig således at reglerne om folke- og førtidspensionisters ydelsesnedsættelse på grund af egen eller livsledsagers indkomst fjernes. Der er behov for en begrebsafklaring, da ydelsesnedsættelse i daglig tale omtales ved brug af flere forskellige begreber, f.eks. ægtefælleafhængighed, sampilsform eller aftrapning af ydelser.

5. Udvalgsarbejdet

Beslutningsforslaget blev fremsat den 14. november 2019 og var til 1. behandling den 5. december 2019. Beslutningsforslaget blev efter 1. behandling henvist til behandling i Beskæftigelsesudvalget.

Oversigt over beslutningsforslagets sagsforløb og dokumenter

Beslutningsforslaget og dokumenterne i forbindelse med udvalgsbehandlingen kan læses under beslutningsforslaget på Folketingets hjemmeside www.ft.dk.

Møder

Udvalget har behandlet beslutningsforslaget i 6 møder.

Bilag

Under udvalgsarbejdet er der omdelt 22 bilag på beslutningsforslaget.

Skriftlige henvendelser

Udvalget har under udvalgsarbejdet modtaget 7 skriftlige henvendelser om beslutningsforslaget.

Deputationer

Udvalget har under udvalgsarbejdet modtaget 1 deputation, der mundtligt har redegjort for sin holdning til beslutningsforslaget.

Samråd

Udvalget har stillet 4 spørgsmål til beskæftigelsesministeren og finansministeren til mundtlig besvarelse, som ministrene har besvaret i et åbent samråd den 27. februar 2020.

Spørgsmål

Udvalget har under udvalgsarbejdet stillet 31 spørgsmål til beskæftigelsesministeren og 1 spørgsmål til både beskæftigelsesministeren og finansministeren til skriftlig besvarelse, som ministrene har besvaret.

*Bjørn Brandenburg (S) Bjarne Laustsen (S) Jan Johansen (S) Jens Joel (S) Jeppe Bruus (S) Kasper Sand Kjær (S) fmd.
 Leif Lahn Jensen (S) Lennart Damsbo-Andersen (S) Samira Nawa (RV) Kathrine Olldag (RV) Karsten Hønge (SF)
 Halime Oguz (SF) Jette Gottlieb (EL) Victoria Velasquez (EL) Christian Juhl (EL) Torsten Gejl (ALT) Hans Andersen (V)
 Anne Honoré Østergaard (V) Carsten Kissmeyer (V) Morten Dahlin (V) nfmd. Anni Matthiesen (V) Ulla Tørnæs (V)
 Bent Bøgsted (DF) Jens Henrik Thulesen Dahl (DF) Dennis Flydtkjær (DF) Naser Khader (KF) Birgitte Bergman (KF)
 Lars Boje Mathiesen (NB) Alex Vanopslagh (LA)*

Inuit Ataqatigiit, Siumut, Sambandsflokkurin og Javnaðarflokkurin havde ikke medlemmer i udvalget.

Socialdemokratiet (S)	48	Liberal Alliance (LA)	3
Venstre, Danmarks Liberale Parti (V)	42	Alternativet (ALT)	1
Dansk Folkeparti (DF)	16	Inuit Ataqatigiit (IA)	1
Radikale Venstre (RV)	16	Siumut (SIU)	1
Socialistisk Folkeparti (SF)	15	Sambandsflokkurin (SP)	1
Enhedslisten (EL)	13	Javnaðarflokkurin (JF)	1
Det Konservative Folkeparti (KF)	13	Uden for folketingsgrupperne (UFG)	4
Nye Borgerlige (NB)	4		